

Szczegółowe warunki dotyczące kwalifikowalności wydatków

**Mechanizm Finansowy EOG
&
Norweski Mechanizm Finansowy**

2004-2009

Spis treści

A. ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW	3
1. Poniesione wydatki	3
1.1. Płatności poniesione przez projektodawców lub instytucje pośredniczące	3
1.2. Dowód wydatkowania.....	4
1.3. Podwykonawstwo	4
2. Księgowość i sposób postępowania z dochodami	4
3. Opłaty finansowe i inne opłaty i legalne wydatki	5
3.1. Opłaty finansowe	5
3.2. Opłaty bankowe na rachunku	5
3.3. Legalne wydatki za doradztwo, opłaty notarialne, koszty ekspertyz technicznych i finansowych, koszty księgowości i audytów.....	5
3.4. Koszty gwarancji zapewnianych przez bank lub inne instytucje finansowe.....	5
3.5. Grzywny, kary i koszty sporów	5
4. Zakup sprzętu używanego	5
5. Zakup gruntu.....	6
5.1. Zasady ogólne.....	6
5.2. Operacje ochrony środowiska.....	6
6. Zakup nieruchomości	6
6.1. Zasady ogólne.....	6
6.2. Warunki kwalifikowalności.....	7
7. VAT i inne podatki i opłaty	7
8. Koszty ponoszone w trakcie zarządzania i wdrażania pomocy w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego.....	8
8.1. Zasady ogólne.....	8
8.2. Kategorie wydatków kwalifikowalnych do współfinansowania związanych z zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem i kontrolą	8
8.3. Inne wydatki ponoszone w ramach funduszu służącego przygotowaniu projektów (seed money facility)	9
B. WYMAGANIA ODNOŚNIE INFORMACJI DLA PRZEPROWADZENIA WYSTARCZAJĄCEGO PROCESU AUDYTU.....	10

A. ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW

Artykuł 3.1.5 Zasad i Procedur wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG oraz ten sam artykuł Zasad i Procedur wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego określają ogólne zasady dotyczące wydatkowania i finansowania. Wszystkie działania współfinansowane w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego powinny stosować się do warunków zapisanych w tym dokumencie.

1. Poniesione wydatki

1.1. Płatności poniesione przez projektodawców lub instytucje pośredniczące

- 1.1.1 Projektodawcami oraz instytucjami pośredniczącymi mogą być instytucje oraz publiczne lub prywatne firmy w Państwie-Beneficjencie odpowiedzialne za wdrażanie projektów. Projektodawcy są odpowiedzialni za wdrażanie pojedynczych projektów, podczas gdy instytucje pośredniczące są odpowiedzialne za wdrażanie grantów blokowych, kapitału inwestycyjnego oraz programów.
- 1.1.2 W przypadku programów, grantów blokowych i kapitału inwestycyjnego, „płatności instytucji pośredniczących” oznaczają pomoc w postaci grantów poniesioną przez końcowych odbiorców. Płatności dokonane przez instytucje pośredniczące muszą być udowodnione poprzez odniesienie do warunków i celów grantów.
- 1.1.3 Wdrażanie projektów powinno obejmować wszystkie etapy, począwszy od planowania wstępnego do zakończenia i zaakceptowania projektów, włącznie z akcjami promocyjnymi. Wszystkie wydatki poniesione przez instytucje odpowiedzialną za wdrażanie muszą być potwierdzone dokumentacją. Poniesione wydatki powinny być kwalifikowalne począwszy od daty kiedy BMF¹ przekazuje zobowiązania. Końcowa data kwalifikowalności powinna być ustalona przez KMF² i/lub Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych.
- 1.1.4 Płatności dokonane przez projektodawców i instytucje pośredniczące powinny być dokonywane w postaci pieniężnej. Jednakże, zgodnie z warunkami przedstawionymi w punkcie 1.1.5 i 1.1.6, wkład w postaci towarów i kosztów stałych może również stanowić część płatności. Współfinansowanie w ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego wszystkich działań nie powinno przekraczać całkowitej wielkości wydatków kwalifikowalnych, z wyłączeniem wkładu w postaci towarów na końcu operacji.
- 1.1.5 Wkład w postaci towarów jest kwalifikowalny pod warunkiem, że:
 - (a) zawiera zakup majątku ziemskiego lub nieruchomości, sprzętu i materiałów, badań i działań profesjonalnych lub niepłatne prace ochotnicze;
 - (b) ich wartość może być niezależnie obliczona i sprawdzona;
 - (c) w przypadku zakupu ziemi i nieruchomości, ich wartość jest potwierdzona przez niezależnego wykwalifikowanego rzeczoznawcę lub należycie zatwierdzoną instytucję publiczną;
 - (d) w przypadku nieodpłatnych prac ochotniczych, wartość tych prac jest oszacowana na podstawie ilości poświęconego czasu i normalnej godzinowej i dziennej stawki za przeprowadzone prace;

¹ BMF (biuro Mechanizmów Finansowych)

² KMF (komitet Mechanizmów Finansowych)

- (e) warunki określone w punktach 4, 5 i 6 mają również zastosowanie w innych przypadkach.
- 1.1.6 Koszty stałe mogą być wydatkami kwalifikowalnymi pod warunkiem, że są one oparte na rzeczywistych kosztach związanych z wdrażaniem działań współfinansowanych przez Mechanizm Finansowy EOG i/lub Norweski Mechanizm Finansowy oraz są przydzielone do operacji, zgodnie z właściwie udowodnioną, jasną i sprawiedliwą metodą.
- 1.1.7 Warunki wymienione w punktach od 1.1.4 do 1.1.6 mają zastosowanie do poszczególnych odbiorców, o których mowa w punkcie 1.1.1 w przypadku programów, grantów blokowych i kapitału inwestycyjnego.

1.2. Dowód wydatkowania

Można przyjąć, że płatności projektodawców lub instytucji pośredniczących powinny być potwierdzone przez pokwitowane faktury. Jeżeli nie jest to możliwe płatności powinny być potwierdzone poprzez dokumenty księgowe o równoważnej, uwierzytelnionej wartości. Dodatkowo, w przypadku gdy wykonanie operacji nie jest przedmiotem konkurencyjnego przetargu, płatności projektodawców lub instytucji pośredniczących powinny być udowodnione przez faktycznie poniesione wydatki (włącznie z wydatkami, o których mowa w punkcie 1.1.4) przez instytucje lub publiczne lub prywatne firmy zaangażowane we wdrażanie operacji.

1.3. Podwykonawstwo

- 1.3.1. Bez szkody dla zastosowania ściślejszych zasad krajowych do współfinansowania w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego nie kwalifikują się wydatki związane z następującymi robotami zleconymi:
- (a) roboty zlecone, które są dodawane do kosztów wykonania operacji, bez dodawania ich proporcjonalnej wartości;
 - (b) subkontrakty, ze stronami trzecimi lub konsultantami, dla których płatności są zdefiniowane jako procent całkowitych kosztów operacji, chyba że płatności te są udowodnione przez projektodawców lub instytucje pośredniczące jako odniesienie do faktycznej wartości robót lub usług dostarczonych.
- 1.3.2. Podwykonawcy wszystkich subkontraktów powinni zapewnić instytucjom sprawdzającym i kontrolującym wszelkie konieczne informacje związane z działaniami dotyczącymi subkontraktów.

2. Księgowość i sposób postępowania z dochodami

2.1. „Dochody” dla celów tych zasad obejmują dochody uzyskane z operacji w trakcie ich współfinansowania lub w trakcie dłuższego okresu aż do zamknięcia pomocy ustalonego w Państwie-Beneficjencie, ze sprzedaży, opłat, usług, wpisowych/opłat lub innych równoważnych wpływów, z wyjątkiem:

- (a) dochodów uzyskanych w trakcie ekonomicznego czasu życia współfinansowanej inwestycji po zamknięciu pomocy;

(b) wkładu dofinansowania operacji z sektora prywatnego, który pojawił się obok wkładu publicznego w tabelach finansowych.

2.2. Dochody określone w punkcie 2.1. reprezentują dochody, które zmniejszają wielkość współfinansowania w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego, wymaganego do wykonania operacji. Przed obliczeniem wkładu Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego i nie później niż do czasu zamknięcia pomocy, są one potrącane z kwalifikowalnych wydatków operacji w całości lub części, w zależności czy są generowane w całości czy tylko w części przez współfinansowane operacje.

3. Opłaty finansowe i inne opłaty i legalne wydatki

3.1. Opłaty finansowe

Opłaty z odsetek debetowych z transakcji finansowych, prowizje z waluty obcej, straty i inne całkowicie finansowe opłaty nie są kwalifikowalne do współfinansowania ze środków Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

3.2. Opłaty bankowe na rachunku

Jeżeli wdrażanie operacji współfinansowanych ze środków Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego wymaga otwarcia oddzielnego konta lub kont, wówczas opłaty bankowe za otwarcie i administrowanie kontem są kwalifikowalne.

3.3. Legalne wydatki za doradztwo, opłaty notarialne, koszty ekspertyz technicznych i finansowych, koszty księgowości i audytów

Koszty te są kwalifikowalne jeśli są one bezpośrednio związane z operacją i są niezbędne do jej przygotowania lub wdrażania lub w przypadku kosztów księgowości lub audytu, jeżeli odnoszą się do wymagań Państwa-Beneficjenta.

3.4. Koszty gwarancji zapewnianych przez bank lub inne instytucje finansowe

Koszty te są kwalifikowalne jeżeli KMF i/lub Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych uzna za konieczne takie gwarancje w przypadku zaliczek wypłacanych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

3.5. Grzywny, kary i koszty sporów

Te wydatki nie są kwalifikowalne.

4. Zakup sprzętu używanego

Koszty zakupu sprzętu używanego są kwalifikowalne do współfinansowania w ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego pod trzema warunkami, bez szkody dla surowszych zasad krajowych:

(a) sprzedawca sprzętu powinien dostarczyć oryginalną deklarację posiadania i potwierdzić, że w żadnym momencie nie korzystał z pomocy krajowej lub grantów Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego;

- (b) cena sprzętu nie powinna przekraczać jego wartości rynkowej, biorąc pod uwagę jego zmniejszony techniczny i ekonomiczny czas życia oraz powinna być niższa niż cena podobnego nowego sprzętu;
- (c) sprzęt powinien mieć parametry techniczne konieczne do wykonania operacji i spełniać odpowiednie normy i standardy.

5. Zakup gruntu

5.1. Zasady ogólne

Koszt zakupu gruntu niezabudowanego powinien być kwalifikowalny do współfinansowania w ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego pod trzema warunkami, bez szkody dla surowszych zasad krajowych:

- (a) powinien być bezpośredni związek pomiędzy zakupem gruntu a celami operacji współfinansowanej;
- (b) za wyjątkiem przypadku określonego w punkcie 5.2, koszt zakup gruntu nie może być wyższy niż 10% całkowitych kwalifikowalnych wydatków operacji, chyba że wyższy procent jest ustalony i zaakceptowany przez KMF i/lub Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych;
- (c) certyfikat powinien być wydany przez niezależnego wykwalifikowanego rzeczoznawcę lub przez należycie autoryzowaną instytucję państwową, potwierdzającą, że cena zakupu nie przekracza wartości rynkowej i że grunt jest wolny od obowiązku kredytu hipotecznego i innych odpowiedzialności, w szczególności jeśli chodzi o zanieczyszczenia;
- (d) koszty gruntu już posiadanego przez instytucję wdrażającą ani zakup gruntu, którego właścicielem jest administracja publiczna nie powinny być kwalifikowalne;
- (e) zakup gruntu powinien być zaakceptowany decyzją KMF i/lub Norweskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

5.2. Operacje ochrony środowiska

Dla operacji ochrony środowiska powinny mieć zastosowanie wszystkie działania odnośnie kwalifikowalności wskazane poniżej:

- zakup jest przedmiotem pozytywnej decyzji Państwa-Beneficjenta,
- grunt jest poświęcony do planowanego wykorzystania w czasie określonym w tej decyzji,
- grunt nie ma charakteru rolnego, za wyjątkiem przypadków zaakceptowanych przez Państwo-Beneficjenta,
- zakup jest dokonany przez lub w imieniu instytucji publicznej lub instytucji zarządzanej prawem publicznym.

6. Zakup nieruchomości

6.1. Zasady ogólne

Koszty zakupu nieruchomości, tj. budynków zbudowanych lub rozbudowywanych oraz gruntów, na których są one zbudowane, mogą być kwalifikowalne do współfinansowania w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego, jeżeli istnieje bezpośredni związek pomiędzy zakupem a celem operacji związanych z ustaleniami z punktu 6.2, bez szkody dla wypełnienia surowszych reguł krajowych. Zakup nieruchomości musi być dopasowany do określonych operacji niezbędnych dla projektu.

6.2. Warunki kwalifikowalności

6.2.1 Certyfikat powinien być wydany przez niezależnego wykwalifikowanego rzeczoznawcę lub należycie autoryzowaną instytucję publiczną, która potwierdzi, że cena nie przekracza wartości rynkowej, że nieruchomość jest wolna od zobowiązań kredytu hipotecznego i innych odpowiedzialności, w szczególności jeśli chodzi o zniszczenia związane z zanieczyszczeniem i innymi atestami, które potwierdzają, że budynek odpowiada krajowym regulacjom lub określa punkty, które tego nie potwierdzają ale ich ratyfikacja przez projektodawców lub instytucje pośredniczące jest przewidziana w trakcie operacji.

6.2.2 Nieruchomość nie powinna otrzymywać pomocy publicznej lub datków, które spowodują podwojenie pomocy w przypadku zakupu dokonanego w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego w poprzednich 10 latach.

6.2.3 Nieruchomość powinna być wykorzystana do celów i przez okres wyznaczony w decyzji KMF i/lub Norweskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Własność musi być przekazana końcowemu beneficjentowi na koniec operacji i nie powinna być sprzedana przez pięć lat po tej dacie.

6.2.4 Nieruchomość musi być wykorzystana jedynie do celów operacji. W szczególności budynki mogą być wykorzystane dla usług administracji publicznej, ale tylko wtedy gdy takie wykorzystanie jest w zgodzie z kwalifikowalnością działań podejmowanych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

6.2.5 Koszt nieruchomości już posiadanej przez instytucje odpowiedzialną za wdrażanie projektu i zakup nieruchomości, której właścicielem jest administracja publiczna nie jest kwalifikowalny.

6.2.6. Wydatki na przygotowanie budowy, które są niezbędne dla wdrożenia projektu mogą być kwalifikowalne.

6.2.7 Pod żadnym warunkiem nieruchomość nie może być zakupiona do celów spekulacyjnych.

6.2.8 Zakup nieruchomości i nowych budynków oraz budowy powinien być zaakceptowany decyzją KMF i/lub Norweskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

7. VAT i inne podatki i opłaty

Wydatki związane z VAT i innymi podatkami, poborami lub opłatami jakiegokolwiek natury, które nie są prawnie do odzyskania przez Państwo-Beneficjenta są kwalifikowalne.

Inne opłaty i podatki (w szczególności bezpośrednie podatki i składki na zabezpieczenie społeczne wliczone w zarobki i pensje), które powstają ze współfinansowania w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego, nie stanowią wydatków kwalifikowalnych, za wyjątkiem tych które są prawdziwie i bezpośrednio poniesione przez końcowych beneficjentów lub pojedynczych odbiorców.

8. Koszty ponoszone w trakcie zarządzania i wdrażania pomocy w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego

8.1. Zasady ogólne

Koszty zarządzania, wdrażania, monitorowania i kontroli ponoszone przez Państwo-Beneficjenta w ramach środków Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego nie są kwalifikowalne do wsparcia, za wyjątkiem kosztów opisanych w punkcie 8.2 i należących do kategorii wyszczególnionych w punkcie 8.2.1.

8.2. Kategorie wydatków kwalifikowalnych do współfinansowania związanych z zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem i kontrolą

8.2.1 Do wydatków kwalifikowalnych do współfinansowania należą niżej wymienione kategorie, z uwzględnieniem warunków zapisanych w punktach 8.2.2 i 8.2.3:

- w przypadku dodatkowych systemów zarządzania specjalnie ustanowionych dla Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego, wydatki związane z przygotowaniem, oceną i monitorowaniem pomocy i operacji (ale z wyłączeniem wydatków poniesionych na nabycie i instalację systemów komputerowych dla zarządzania, monitorowania i ewaluacji),
- wydatki poniesione na uczestnictwo w rocznych spotkaniach z krajami EFTA oraz innych komitetach, związanych z wdrażaniem pomocy, odbywającymi się poza Krajem-Beneficjentem. Wydatki te mogą także zawierać koszty ekspertów i innych uczestników spotkań komitetów, włącznie z uczestnikami krajów trzecich, w przypadku gdy przewodniczący komitetu uzna ich obecność za niezbędną dla efektywnego wdrażania pomocy,
- wydatki związane z audytami i kontrolą operacji na miejscu, w przypadku gdy odpowiada to działaniom powyżej i znajduje się poza normalnymi obowiązkami Państwa-Beneficjenta.

Wkład Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego do wydatków określonych w punkcie 8.2.1 powinien być ograniczony do maksymalnej wysokości, która będzie ustalona w pojedynczych umowach finansowych zaakceptowanych przez KMF i/lub Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

8.2.2 Wydatki w Państwie-Beneficjencie ponoszone na pensje, włącznie z zabezpieczeniem socjalnym, są kwalifikowalne jedynie w następujących wypadkach:

(a) służby publiczne i inni pracownicy publiczni tymczasowo przydzieleni, należycie udokumentowaną przez kompetentną instytucję decyzją, wyłącznie i na dodatkowych podstawach do zadań, o których mowa w punkcie 8.2.1

(b) inni pracownicy zatrudnieni do zadań, o których mowa w punkcie 8.2.1.

Okres tymczasowego lub stałego zatrudnienia nie może przekraczać końcowej daty kwalifikowalności wydatków ustalonej w poszczególnych umowach finansowych zaakceptowanych przez KMF i/lub Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

8.3. Inne wydatki ponoszone w ramach funduszu służącego przygotowaniu projektów (seed money facility)

Działania inne niż wymienione w punkcie 8.2 (takie jak np. studia, seminaria i akcje informacyjne) mogą być współfinansowane w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach funduszu służącego przygotowaniu projektów (seed money facility).

B. WYMAGANIA ODNOŚNIE INFORMACJI DLA PRZEPROWADZENIA WYSTARCZAJĄCEGO PROCESU AUDYTU

Wystarczający proces audytu jest przeprowadzony dla pomocy gdy:

1. Zapisy księgowe przechowywane na odpowiednim poziomie zarządzania dostarczają szczegółowych informacji o wydatkach już poniesionych w każdej współfinansowanej operacji przez projektodawców lub instytucje pośredniczące włącznie, w przypadku gdy ci drudzy nie są ostatecznymi odbiorcami pomocy, jak również przez instytucje lub firmy wykonujące operacje. Zapisy księgowe pokazują datę, kiedy były one utworzone, wysokość każdej części wydatków, rodzaj dokumentów potwierdzających i datę oraz sposób płatności. Konieczne dokumenty potwierdzające są załączone (np. faktury).
2. Dla pozycji wydatków związanych tylko częściowo z operacjami, prawidłowość alokacji wydatków w ramach operacji współfinansowanych i innych operacji jest określona. Ten sam warunek ma zastosowanie do wydatków, które są uznane za kwalifikowalne tylko w pewnych granicach lub proporcjach do innych kosztów.
3. Charakterystyki techniczne i plany finansowe operacji, raporty z postępu prac, dokumenty dotyczące zgody na finansowanie oraz procedury przetargowe i kontraktowe a także raporty z przeglądów produktów i usług współfinansowanych w ramach operacji są przechowywane na odpowiednim poziomie zarządzania.
4. Dla deklaracji wydatków już poniesionych przez współfinansowane operacje do agenta wydatkowania ustanowionego pomiędzy projektodawcą a instytucją pośredniczącą lub instytucją wykonującą operacje i Państwem-Beneficjentem, informacje, o których mowa w punkcie 1 są sumowane w pojedynczy bilans wydatków dla wszystkich operacji, pokrywający wszystkie części wydatków dla celów obliczenia całkowitej potwierdzonej wielkości środków. Szczegółowy bilans wydatków zawiera również dokumenty potwierdzające dla zapisów księgowych agenta wydatkowania.
5. BMF/agent wydatkowania przechowuje zapisy księgowe dla każdej operacji i dla całkowitej wielkości wydatków potwierdzonych przez projektodawców lub instytucje pośredniczące. Agent wydatkowania zgłaszający się do Państwa-Beneficjenta prezentuje je z listą operacji zaakceptowanych w ramach każdej pomocy, szczegółowo identyfikuje każdą operację i wskazuje projektodawcom lub instytucjom pośredniczącym, datę zaakceptowania grantów, kwotę zobowiązaną i wypłaconą oraz okres wydatkowania, jak również całkowite wydatki z uwzględnieniem ram programowych Państwa-Beneficjenta. Informacje te stanowią potwierdzającą dokumentację dla obliczenia zapisów księgowych Państwa-Beneficjenta i są podstawą do przygotowania deklaracji wydatkowania, która jest przedstawiana do Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego.
6. W przypadku komputerowego przekazywania danych obliczeniowych, wszystkie instytucje i ciała zaangażowane uzyskują wystarczającą informację z niższego poziomu, potwierdzające zapisy księgowe oraz kwoty zgłaszanych wyżej, w celu zapewnienia odpowiedniego systemu audytu z całkowitej kwoty certyfikowanej do Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego w dół do pojedynczych wydatków i potwierdzających dokumentów na poziomie projektodawców lub instytucji pośredniczących oraz instytucji dokonujących operacji.